

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA TAUTINIŲ MAŽUMŲ IR IŠEIVIJOS DEPARTAMENTAS PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS

2005 m. gegužės 24 d. Nr. 1050-20-71
Vilnius

1. Santrauka

Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Departamentas) 2004 metų patikslintas ataskaitinio laikotarpio valstybės biudžeto asignavimų planas iš viso 7680,4tūkst. Lt.

Departamentas 2004 metais iš valstybės biudžeto gavo 7669,1 tūkst. Lt asignavimų arba 99,9 proc. ataskaitinio laikotarpio asignavimų plano, įskaitant patikslinimus, iš jų 2085 tūkst. Lt panaudojo kapitalo investicijoms finansuoti, o iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo gauta 390,0 tūkst. Lt.

Tautinių mažumų ir išeivijos departamento valstybinio audito ataskaitoje pateikiame finansinės veiklos rezultatus, nustatytus dalykus, pastebėjimus ir rekomendacijas.

Surinkome pakankamai įrodymų, kurie leidžia pagrįstai teigti, kad Departamente ilgalaikio ir finansinio turto, investicijų apskaita buvo tvarkoma nesivadovaujant apskaitos principais ir taisyklėmis, todėl nustatyti dalykai, dėl kurių finansinėje atskaitomybėje yra klaidų.

2. Audito užduotis

Valstybinį finansinį auditą atlikome Valstybės kontrolės finansinio audito 5-ojo departamento direktorės 2004-06-28 pavedimu Nr. 1050-20.

Audituojamas subjektas – Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės – yra Lietuvos Respublikos Vyriausybės įsteigta biudžetinė įstaiga. Departamento veikla organizuojama vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės aprobuotu, viešai paskelbtu strateginiu veiklos planu, rengiamu vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa.

Departamentas savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-02-14 nutarimu Nr. 228 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998-11-24 nutarimo Nr. 1370 „Dėl regioninių problemų ir tautinių mažumų departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės reorganizavimo į Tautinių mažumų ir išeivijos departamentą prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir šio departamento nuostatų patvirtinimo“, patvirtintais Departamento nuostatais. Departamento uždaviniai yra formuoti ir įgyvendinti valstybinę tautinių santykių darnumo politiką, formuoti ir įgyvendinti valstybinę ryšių su užsienyje gyvenančiais lietuviais bei išeiviais iš Lietuvos politiką, gerinančią lietuvių išeivijos bei Lietuvos valstybės santykius.

Departamento adresas: T. Kosciuškos g.30, LT-01100 Vilnius; kodas 188708562.

Audituojamuoju laikotarpiu Departamentui vadovavo generalinis direktorius Antanas Petrauskas. Už buhalterinę apskaitą atsakinga Finansų ir buhalterinės apskaitos skyriaus vedėja Mariolė Navsutienė.

Audituota 2004 metų suvestinė finansinė atskaitomybė.

Ši ataskaita yra sudėtinė išvadų, teikiamų Lietuvos Respublikos Seimui dėl metinės biudžeto įvykdymo apyskaitos, biudžeto projekto ir ataskaitos apie valstybei nuosavybės teise priklausantį turta, dalis.

Ataskaita pateikia tik audito metu atliktus ir nustatytus dalykus, o finansinės atskaitomybės vertinimas bus pateiktas audito išvadoje, kuri bus pateikta Valstybinio audito reikalavimų nustatytu laiku.

3. Audito atlikimo tvarka ir audituotos sritys

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus.

Auditas suplanuotas ir atliktas taip, kad pateiktų pakankamus, tinkamus ir patikimus įrodymus, jog finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų informacijos iškraipymų. Audito metu buvo atliktas finansinės atskaitomybės ir sandorių auditas, apimantis apskaitos dokumentų ištyrimą, vidaus kontrolės ir finansų valdymo informacijos, sudarytų sutarčių bei sprendimų, susijusių su valstybės turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo teisėtumo tyrimą.

Mes atlikome Tautinių mažumų ir išeivijos departamento 2004 m. gruodžio 31 d. išlaidų sąmatų vykdymo balanso; biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo; paslaugų pajamų ir išlaidų sąmatos vykdymo; ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto judėjimo ir pažymos apie debitorinį ir kreditorinį įsiskolinimą auditą.

Siekdami finansinio audito tikslo mes ištyrėme Departamento vidaus kontrolės aplinką, vidaus kontrolę ir rizikos veiksnius, susijusius su institucijos veikla ir apskaitos sistemomis. Įvertinome ilgalaikio turto, darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sričių vidaus kontrolės procedūrų veikimą. Audito rizikai sumažinti pagal audito programas atlikome darbo užmokesčio,

prekių ir paslaugų naudojimo, ilgalaikio turto įsigijimo, nurašymo ir nusidėvėjimo apskaitos sričių savarankiškas (detalias) didelės apimties procedūras bei Departamento vykdomų programų: 1.1 „Tautinių mažumų bendruomenių kultūrinės veiklos rėmimas“, 1.2 „Romų integracijos į Lietuvos visuomenę rėmimas“, 3.1 „Užsienio lietuvių bendruomenių rėmimas“, 4.2 „Valstybės tautinių santykių ir ryšių su išeivija politikos formavimas ir įgyvendinimas“ skirtų lėšų poreikio, panaudojimo ir atsiskaitymo savarankiškas (esmines) mažos apimties procedūras.

Kaip stebėtojai mes dalyvavome Departamento turto metinėje inventorizacijoje, kurios metu teisės aktų pažeidimų nenustatyta.

4. Audituojamos įstaigos finansinės veiklos rezultatai

Departamentas, vykdydamas jam pavestus uždavinius, palaiko ryšius ir bendradarbiauja su Lietuvos tautinėmis bendruomenėmis bei jų organizacijomis, su užsienio lietuviais, jų bendruomenėmis, kultūros ir švietimo įstaigomis, jas remia, kontroliuoja, kaip naudojamos joms skirtos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos.

Tautinių mažumų ir išeivijos departamentui programų vykdymui 2004 metais Lietuvos Respublikos 2004 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu (2003-12-11 Nr. IX-1884 su vėlesniais pakeitimais) bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-02-03 nutarimu Nr. 110 „Dėl 2004 metų Lietuvos Respublikos Valstybės biudžeto asignavimų paskirstymo pagal tvirtinamas programas patvirtinimo“ ir su vėlesniais minėto nutarimo pakeitimais buvo patvirtinta iš viso 7680,4 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų, iš jų pagal vykdomas programas:

- 1.1.programai „Tautinių mažumų bendruomenių kultūrinės veiklos rėmimas“ – 1015,0 tūkst. Lt;

Programos įgyvendinimui 2004 m. planuoti asignavimai 765 tūkst. Lt, faktiškai gauta 1014,8 tūkst. Lt.

Per 2004 m. Departamentas papildomai gavo 249,8 tūkst. Lt, iš jų LRV 2004-09-30 nutarimu Nr. 1233 iš Vyriausybės rezervo skirta 90 tūkst. Lt Tautinių bendrijų namų Raugyklos g. 25, Vilniuje, renginių salės baldams bei įrangai įsigyti ir patalpų rekonstravimo projektavimo darbams atlikti.

Šios programos sudėtyje buvo vykdomi 2 investiciniai projektai: „Tautinių bendrijų namai“ Vilniuje, projektavimo, statybos (remonto) darbai – 290,0 tūkst. Lt ir Karaimų kultūros centras Trakuose – 60,0 tūkst. Lt.

- 1.2.programai „Romų integracijos į Lietuvos visuomenę rėmimas“ – 265,0 tūkst. Lt.

Programos įgyvendinimui planuoti 2004 metų asignavimai – 265,0 tūkst. Lt, faktiškai gauta 264,8 tūkst. Lt.

- 3.1. programai „Užsienio lietuvių bendruomenių rėmimas“ – 5318,0 tūkst. Lt.

Programos įgyvendinimui 2004 metams planuoti asignavimai – 4399,0 tūkst. Lt, faktiškai gauta 5307,8 tūkst. Lt. asignavimų. Departamentas papildomai gavo 908,8 tūkst. Lt asignavimų.

Iš Lietuvos Respublikos Valstybės rezervo skirta 300,0 tūkst. Lt, iš jų:

- LRV 2004-06-17 nutarimu Nr. 768 skirta 70 tūkst. Lt Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkų suvažiavimo, vykusio 2004-08 – 16-20 dienomis Birštone, organizavimo išlaidoms iš dalies padengti; LRV 2004-04-27 nutarimu Nr. 480 skirta 54,0 tūkst. Lt Punsko (Lenkija) mokyklos remonto išlaidoms iš dalies padengti.

- LRV 2004-03-18 nutarimu Nr. 293 skirta 176,0 tūkst. Lt vyskupo A. Baranausko fondui „Lietuvių namai“ Seinuose (Lenkija) žemės sklypui, skirtam lietuvių gimnazijai Seinuose statyti, įsigyti ir su žemės sklypo įsigijimu susijusiems dokumentams įforminti.

Šios programos sudėtyje buvo vykdomi 5 investiciniai projektai: Gervėčių (Baltarusija) lietuvių kultūros ir švietimo centro statyba – 5100,0 tūkst. Lt vertės; 110 vietų lietuvių gimnazijos Seinuose (Lenkijos Respublika) statyba – 125,0 tūkst. Lt; Pelesos (Baltarusija) lietuvių vidurinės mokyklos statyba – 461,0 tūkst. Lt; Regioninio bendradarbiavimo centro Lietuva-Kaliningradas statyba (projektavimas) – 127,2 tūkst. Lt bei Sankt–Peterburgo lietuvių bendruomenės patalpų renovavimas – 35,0 tūkst. Lt.

Tautinių mažumų ir išeivijos departamento nebaigta statyba 2005-01-01 būkle

1 lentelė

Eil. Nr.	Objekto pavadinimas	Iš kokios programos ir pagal koki valstybės funkcijos kodą objektas finansuojamas	Objekto vertė (tūkst. Lt)	Komentarai
1.	Gervėčių (Baltarusija) lietuvių kultūros centras	3.1/8.4.1.1 – Užsienio lietuvių bendruomenių rėmimas – religinės bendrijos ir kitos visuomeninės organizacijos	5100	Pateiktos sutartys, sąskaitos, atliktų darbų aktai, PVM sąskaitos – faktūros.
2.	Pelesos (Baltarusija) lietuvių vidurinės mokyklos statyba (remontas)	3.1/9.1.2.1 - Užsienio lietuvių bendruomenių rėmimas – ikimokyklinis ir pradinis ugdymas	461	Pateiktos sutartys, sąskaitos, atliktų darbų aktai, PVM sąskaitos – faktūros
3.	VšĮ „Tautinių bendrijų namai“ Vilniuje projektavimo, statybos (remonto) darbai	1.1/8.4.1.1 – Tautinių mažumų kultūrinės veiklos rėmimas – religinės bendrijos ir kitos visuomeninės organizacijos	290	Pateiktos sutartys, sąskaitos, atliktų darbų aktai, PVM sąskaitos – faktūros
4.	Karaimų kultūros centras Trakuose	1.1/8.4.1.1 – Tautinių mažumų kultūrinės veiklos rėmimas – religinės bendrijos ir kitos visuomeninės organizacijos	60	Pateiktos sutartys, sąskaitos, atliktų darbų aktai, PVM sąskaitos – faktūros
5.	110 v. lietuvių gimnazijos Seinuose statyba (projektavimas)	3.1/9.1.2.1 - Užsienio lietuvių bendruomenių rėmimas – ikimokyklinis ir pradinis ugdymas	125	Pateiktos sutartys, sąskaitos, atliktų darbų aktai, PVM sąskaitos – faktūros
	Žemės sklypo pirkimas	3.1/8.4.1.1 – Užsienio lietuvių bendruomenių rėmimas – religinės bendrijos ir kitos visuomeninės organizacijos	176	2004-09-20 Žemės sklypo pirkimo sutartis Nr.3.
6.	Regioninio bendradarbiavimo centro Lietuva – Kaliningradas statyba	3.1/8.4.1.1 – Užsienio lietuvių bendruomenių rėmimas – religinės bendrijos ir kitos visuomeninės organizacijos	127,2	Pateiktos sutartys, PVM sąskaitos – faktūros, atliktų darbų aktai
		Iš viso:	6339,2	

Departamentas žemės sklypo pirkimo 176,0 tūkst. Lt kasines ir faktines išlaidas atskleidė 3.1 programos „Užsienio lietuvių bendruomenių rėmimas“ valstybės funkcijos kodas 8.4.1.1 „Religinės bendrijos ir kitos visuomeninės organizacijos“ Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2005-01-01 ataskaitos (forma Nr. 2) materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidose (3.1.1.1 išlaidų ekonominės klasifikacijos kodas). Minėtas žemės sklypo pirkimo 176,0 tūkst. Lt išlaidas apskaitė Išlaidų sąmatų vykdymo 2005-01-01 balanso 200 sąskaitoje „Išlaidos iš biudžeto“.

Departamento objektų nebaigta statyba 2005-01-01 sudarė 6339,2 tūkst. Lt.

- 4.2. programai „Valstybinės tautinių santykių ir ryšių su išeivija politikos formavimas ir įgyvendinimas“ – 1082,4 tūkst. Lt.

Programos įgyvendinimui 2004 metams planuoti asignavimai – 1030,0 tūkst. Lt, faktiškai gauta 1081,7 tūkst. Lt asignavimų, iš jų 85,0 tūkst. Lt asignavimų skirta ilgalaikio turto įsigijimui. Departamentas įsigijo 85,0 tūkst. Lt vertės ilgalaikio turto, iš jų 59 tūkst. Lt vertės kompiuterinės technikos ir įrangos, ir už 26 tūkst. Lt automobilį „VOLVO S70“.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2004-05-19 nutarimu Nr. 592 2004 m. valstybės biudžete Finansų ministerijai numatytus minimaliai mėnesinei algai ir bazinei mėnesinei algai padidinti Departamentui iš viso skyrė 145,4 tūkst. Lt, iš jų darbo užmokesčiui 111,0 tūkst. Lt.

5. Dalykai, turėję įtakos finansinės atskaitomybės teisingumui

5.1. Ilgalaikio turto, statybos ir renovacijos darbų apskaita

Departamento Išlaidų sąmatų vykdymo 2005-01-01 balanse ilgalaikio materialaus ir nematerialaus turto likutis 2004-01-01 buvo 4102,6 tūkst. Lt, kuri sudarė: Peleos (Baltarusija) lietuvių vidurinės mokyklos ilgalaikis turtas – 3424,2 tūkst. Lt (pastatai, kompiuterinė technika ir įranga, baldai); Rimdžiūnų (Baltarusija) lietuvių vidurinės mokyklos 107,6 tūkst. Lt ilgalaikis turtas (kompiuterinė technika ir įranga, baldai) bei 570,8 tūkst. Lt Departamento ilgalaikis turtas (transporto priemonės, kompiuterinė technika ir įranga, baldai).

Audito metu nustatėme, kad Departamentui priklauso turto už 570,8 tūkst. Lt. Kam priklauso kitas turtas už 3531,8 tūkst. Lt, nustatyti negalėjome, nes audito metu nebuvo pateikti dokumentai, kad Departamentas patikėjimo teise valdo Peleos vidurinės mokyklos pastatą (Registrų centras tokių duomenų taip pat nepateikė) ir kad kitą ilgalaikį turtą Departamentas įsigijo ir perdavė valdyti minėtoms vidurinėms mokykloms. Teigiame, kad įrodymų, jog ilgalaikis turtas už 3531,8 tūkst. Lt priklauso Departamentui, nėra.

(1) svarbus pastebėjimas. Šiuo atveju per ataskaitinį laikotarpį ilgalaikio turto balansinė vertė buvo neteisingai padidinta 10904,4 tūkst. Lt.

Departamentas 2004 metais, remdamasis statybos darbų priėmimo perdavimo aktais 10904,4 tūkst. Lt padidino ilgalaikio materialaus turto vertę perkeldamas objektų nebaigtos statybos ir objektų renovacijos sąnaudas iš 200 subsąskaitos „Išlaidos iš biudžeto“ į 010 subsąskaitą „Pastatai“.

Statomi ir renovuojami objektai, kurių sąnaudos perkeltos į ilgalaikio turto sąskaitą

2 lentelė

Eil. Nr.	Objekto pavadinimas	Iš kokios programos ir pagal kokią valstybės funkcijos kodą finansuojamas objektas	Kokiu pagrindu buvo perkeltas	Objekto vertė (tūkst. Lt)	Objektų priėmimo – perdavimo aktų sumos (tūkst. Lt)	Komentarai
1.	Tilžės (Kaliningrado sritis) bažnyčia su lietuvių bendruomenės namais	3.1/8.4.1.1. – Užsienio lietuvių bendruomenių rėmimas – religinės bendrijos ir kitos visuomeninės organizacijos	Objekto priėmimo – perdavimo aktas, 2004-12-30 d. A.A.Balčiūno pažyma Nr. 2	6244	6244	Pagal pateiktą Departamento informaciją rengiami Vyriausybės nutarimai dėl objektų perdavimo naudotojams.
2.	Vilniaus romų visuomenės centras	1.2/8.4.1.1 – Romų integracijos į Lietuvos visuomenę rėmimas – religinės bendrijos ir kitos visuomeninės organizacijos	Objekto priėmimo – perdavimo aktas, 2004-06-30 d. A.A.Balčiūno pažymos Nr. 1, Nr. 3	855,9	855,9	-“-
3.	Punsko (Lenkija) lietuvių kultūros namai	3.1/8.4.1.1. – Užsienio lietuvių bendruomenių rėmimas – religinės bendrijos ir kitos visuomeninės organizacijos	Objekto priėmimo – perdavimo aktas, 2004-06-30 d. A.A.Balčiūno pažymos Nr. 1, Nr. 3	1974,6	1974,6	-“-
4.	Rygos (Latvijos Respublika) lietuvių vidurinė mokykla	3.1/9.1.2.1. - Užsienio lietuvių bendruomenių rėmimas – ikimokyklinis ir pradinis ugdymas	Objekto priėmimo – perdavimo aktas, 2004-12-30 d. A.A.Balčiūno pažyma Nr. 2	600	600	-“-
5.	Tautinių bendrijų namai Kaune	1.1/8.4.1.1. – Tautinių mažumų kultūrinės veiklos rėmimas - religinės bendrijos ir kitos visuomeninės organizacijos	Objekto priėmimo – perdavimo aktas, 2004-12-30 d. A.A.Balčiūno pažyma Nr. 2	790	790	-“-
6.	Sankt – Peterburgo lietuvių bendruomenės patalpų renovacija	3.1/8.4.1.1. – Užsienio lietuvių bendruomenių rėmimas – religinės bendrijos ir kitos visuomeninės organizacijos	Objekto priėmimo – perdavimo aktas, 2004-12-30 d. A.A.Balčiūno pažyma Nr. 2	439,9	439,9	-“-
			Iš viso:	10.904,4	10.904,4	

Departamentas, padidindamas ilgalaikio turto subsąskaitos 010 „Pastatai“ balansinę vertę, nesivadovavo Finansų ministerijos 2001-03-16 įsakymo Nr. 70 „Dėl biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos patvirtinimo“ (toliau – Tvarka) 15 p., kuriame nurodyta, kad ilgalaikio turto sąskaita skirta biudžetinės įstaigos patikėjimo teise valdomo ilgalaikio turto apskaitai, bei 31 p., kad ilgalaikis turtas į apskaitą įtraukiamas pagal objektus ir jų laikymo vietas. Šiuo atveju Departamentas nurodytų objektų neapskaitė.

(2) svarbus pastebėjimas. Atkreipiame Jūsų dėmesį, kad 10904,4 tūkst. Lt investavimas, statant ir renovuojant kitose valstybėse esančius pastatus, turi būti įteisintas vadovaujantis Lietuvos

Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo ir disponavimo įstatymo (1998-05-12 Nr. VIII-729, 2002-05-23 įstatymo Nr. IX-900 redakcija) 19 str. reikalavimais.

Šiuo atveju Departamentas nesivadovavo Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintų Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 15 p. nuostatomis – apskaityti tik patikėjimo teise valdomą turtą, nes Registro centro duomenimis Departamentas patikėjimo teise valdomų pastatų neturi.

(3) pastebėjimas. Departamentas nenustatė tvarkos, kaip sukauptos objektų rekonstrukcijos ir statybos objektų sąnaudos (baigti rekonstruoti ir pastatyti objektai) bus perduotos turto valdytojams.

Kauno miesto savivaldybė 2003-02-12 Savivaldybės ilgalaikio materialiojo turto perdavimo ir priėmimo aktu Nr. 3, remiantis 2003-01-29 panaudos sutartimi Nr. 68, perdavė negyvenamąjį pastatą Šv. Gertrūdos g. 58, kurio vidutinė rinkos vertė 185500,0 Lt. Departamentas pagal panaudos sutartį gautą ilgalaikį turtą apskaitė Išlaidų sąmatų vykdymo 2005-01-01 balanso užbalansinėje sąskaitoje. Departamentas atliko minėto pastato rekonstrukcijos (statybos) darbus už 790,0 tūkst. Lt ir neteisingai nurašė į išlaidas neperdavęs sukauptų renovacijos sąnaudų Kauno miesto savivaldybei.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1998-12-21 nutarimu Nr. 1592 „Dėl pastato Vilniuje, T. Kosciuškos g.30, perdavimo Lietuvos standartizacijos departamentui prie Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerijos“ pavedė Lietuvos standartizacijos departamentui prie Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerijos perduoti neatlygintinai naudotis pagal panaudos sutartį Departamentui 277,25 kv. m. bendrojo ploto patalpas pastato T. Kosciuškos g. 30, Vilniuje.

(4) pastebėjimas. Departamentas apskaitos registruose neapskaitė pagal panaudą gauto turto ir nenurodė Išlaidų sąmatų vykdymo 2005-01-01 balanso užbalansinėje sąskaitoje „Pastatai ir statiniai“.

(5) pastebėjimas. Departamente nepakankamos investicijų išankstinės, einamosios ir paskesniosios kontrolės procedūros, kurios užtikrintų, kad investicijos būtų įteisintos teisės aktu nustatyta tvarka ir teisingai apskaitytos.

(6) svarbus pastebėjimas. Šiuo atveju yra rizika, kad valstybės asignavimai (investicijos) skirti organizacijoms esančioms užsienyje neužtikrins valstybės turtinių teisių apsaugos.

Departamente statybos darbų valdymo procedūra nėra reglamentuota. Vertinant vykdomas statybos užsakovo funkcijas, nustatyta, kad 2004 metais Departamente investicinių projektų asignavimų valdymo bei kapitalinės statybos organizavimo funkcijas vykdo vienas generalinio direktoriaus patarėjas plėtros klausimams. Generalinio direktoriaus patarėjui plėtros klausimams pavesta dalyvauti rengiant strateginių ir einamųjų planų projektus, organizuoti projektavimo ir

statybos pirkimo konkursus ir Departamento statomų objektų techninę priežiūrą, rengti projektavimo ir rangos sutarčių projektus bei vesti atliekamų statybos darbų apskaitą.

Dėl statybų užsienyje specifikos, turto nuosavybės formų, Departamento sudarytose sutartyse dėl užsakovo funkcijų vykdymo neapibrėžtos užsakovo funkcijų organizavimo formos, nenustatyti pagrindiniai jų vykdymo uždaviniai, vykdytojo funkcijos, teisės ir atsakomybė, nenumatytas apmokėjimas už šių funkcijų vykdymą, nenurodyta, koku būdu ir dokumentu Departamentui perduodamas užbaigtas statyti objektas. Sutartyse neužtikrintas darbų tęstinumas, sutartys dažniausiai sudarytos tik darbų etapui arba metinei darbų apimčiai.

5.2. Finansinio turto apskaita

Departamentas apskaitos registruose 140 subsąskaitoje „Vertybinių popierių“ apskaitė 41,3 tūkst. Lt UAB „Nacionalinių tyrimų centras“ įstatinio kapitalo vertę, kurios steigėjas yra Departamentas. Ši suma nurodyta Išlaidų sąmatų vykdymo 2005-01-01 balanso 23 eilutėje „Vertybinių popierių“.

(7) svarbus pastebėjimas. Departamentas į apskaitos registrus neįrašė ir finansinėje atskaitomybėje neatskleidė:

1) 9605 tūkst. Lt vertės finansinio turto, kurį Departamentas investavo kaip Lietuvos turtinį įnašą (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998-12-15 nutarimu Nr.1445 „Dėl Vyskupo Antano Baranausko fondą „Lietuvių namai“ steigimo Seinuose (Lenkija) į steigiamą Vyskupo Antano Baranausko fondą „Lietuvių namai“ (Kultūros centro pastato Seinuose 1999-01-03 perdavimo aktas);

2) 1378,27 tūkst. USD vertės finansinio turto, kurį Departamentas investavo kaip Lietuvos turtinį įnašą (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998-07-14 nutarimu Nr. 880 „Dėl Bendros Baltarusijos ir Lietuvos įmonės lietuvių kultūros švietimo ir informacijos centro steigimo“) steigiamai bendrai Baltarusijos ir Lietuvos įmonei „Lietuvių kultūros, švietimo ir informacijos centras“ (pastatyti ir statomi Gervėčių krašto lietuvių kultūros centro bei lietuviškosios vidurinės mokyklos Pelesoje objektai);

3) 30,6 tūkst. Lt 2000-2004 metų laikotarpyje atliktų dalininkų įnašų į 4 viešąsias įstaigas.

Finansiniai įnašai į viešąsias įstaigas, kurių vienas iš steigėjų (steigėjas) yra Departamentas

3 lentelė

Eil. Nr.	Viešosios įstaigos pavadinimas	Registracijos data	Steigėjų pavadinimai	Finansinis įnašas
1.	VšĮ Tautinių bendrijų namai	2000-06-02	Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės	30.270 Lt
2.	VšĮ Romų visuomenės centras	2001-07-10	1. Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. 2. Vilniaus miesto savivaldybė. 3. Lietuvos vaikų fondas. 4. Lietuvos čigonų bendrija „Čigonų laužas“	Dalininkų įnašai po 100 Lt iš viso 400 Lt

3.	VšĮ Kauno įvairių tautų kultūrų centras	2004-04-30	1. Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. 2. Kauno miesto savivaldybė	Dalininkų įnašai po 100 Lt iš viso 200 Lt
4.	VšĮ „Užsienio lietuvių rėmimo centras“	2000-08-10	1. Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovybė Lietuvoje. 2. Mokslo ir studijų departamentas prie Švietimo ir mokslo ministerijos. 3. Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės	Dalininkų įnašai po 100 Lt iš viso 300 Lt

(8) svarbus pastebėjimas. Tokiu būdu Departamentas Išlaidų sąmatų vykdymo 2005-01-01 balanso 23 eilutėje „Vertybinių popierių“ nurodė 9635,6 tūkst. Lt ir 1378,27 tūkst. USD vertės finansinio turto.

5.3. Gražintų asignavimų atskleidimas finansinėse ataskaitose

Departamentas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Biudžeto sandaros įstatymo (2003-12-23 IX-1946) 32 straipsniu, į Finansų ministerijos Išdo departamento sąskaitą pervedė 2842,07 Lt. Ši suma neatvaizduota Išlaidų sąmatų vykdymo 2005-01-01 balanse.

Išvada dėl finansinės atskaitomybės. Aukščiau išdėstyti dalykai rodo, kad Departamente ne visos atskaitinio laikotarpio ūkinės operacijos ir balansiniai likučiai buvo užregistruoti, kad užregistruojant likučius, buvo nurodytos neteisingos sumos, kad ūkinės operacijos užregistruotos ir atskleistos 2005-01-01 finansinėse ataskaitose nesilaikant apskaitos principų ir taisyklių. Dėl to Išlaidų sąmatų vykdymo 2005-01-01 balanse (forma Nr. 1) 2 eilutėje „Ilgalaikis turtas“ 14506,1 tūkst. Lt suma padidinta. Balanse neapskaitytas 9635,6 tūkst. Lt ir 1378,27 tūkst. USD vertės finansinis turtas bei 790 tūkst. Lt rekonstrukcijos sąnaudos, kurios buvo patirtos, bet neperduotos turto valdytojui – Kauno miesto savivaldybei. Išlaidų sąmatų vykdymo 2005-01-01 balanse neatvaizduoti 2,8 tūkst. Lt į biudžetą gražinti nepanaudoti asignavimai. Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2004 m. apyskaitoje (forma Nr. 3) neteisingai nurodyta 14506,1 tūkst. Lt suma.

Išvada dėl kontrolės procedūrų veikimo ir apskaitos vedimo. Veikiančios kontrolės procedūros neužtikrino teisingos ilgalaikio ir finansinio turto, rekonstrukcijos sąnaudų bei investicijų apskaitos, laiku vykdomo ir teisingo investicijų įforminimo pagal galiojančius teisės aktus.

Nustatytos klaidos buhalterinėje apskaitoje rodo, kad Departamentas nesivadovavo Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės tvarkos 15 ir 31 punktų nuostatomis.

Nustatyta klaidų buhalterinėje apskaitoje ir finansinėje atskaitomybėje, todėl negalime patvirtinti, kad Išlaidų sąmatų vykdymo 2005-01-01 balanse teisėtai, pagal įstatymus ir kitus teisės aktus, laikantis apskaitos principų ir taisyklių, atkleisti ir baigti užregistruoti visi ilgalaikio

materialaus turto likučiai, kad jie tikrai užfiksuoti teisingame balanso straipsnyje ir yra teisingai įvertinti.

Departamente veikiančios vidaus kontrolės procedūros nepajėgios nustatyti galimas klaidas apskaitoje ir finansinėje atskaitomybėje, jos neužtikrino, kad visos ūkinės operacijos būtų užregistruotos teisingose balansinėse subsąskaitose, kad balanse ir kitose atskaitomybės formose būtų užregistruotos ūkinės operacijos, kurios tikrai įvyko, kad Balanso aktyvas ir pasyvas būtų teisingai įvertintas, kad ūkinės operacijos būtų atliktos pagal įstatymus ir kitus teisės aktus, kad ūkinės operacijos būtų įregistruotos apskaitos registruose ir atskleistos finansinėse ataskaitose, laikantis apskaitos principų ir taisyklių.

Už tinkamą apskaitos tvarkymo ir finansų kontrolę pagal Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo (2002-12-10 Nr. IX-1253) 4 straipsnio 6 dalies 1 ir 3 punktus atsako viešojo juridinio asmens vyriausiasis buhalteris.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992-03-31 nutarimu Nr. 205 patvirtintų biudžetinių įstaigų vyriausiųjų finansininkų (buhalterių) nuostatų 19 punktu, biudžeto pajamų ir išlaidų vykdymui kontroliuoti reikia informacijos, kurios pagrindinis šaltinis yra atskaitomybė. Jos teisingumą garantuoja vyriausiasis finansininkas. Vadovaujantis minėto nutarimo 19.1 punktu, vyriausiasis finansininkas (buhalteris) kartu su įstaigos vadovu atsako, jeigu netinkamai tvarkoma buhalterinė apskaita, ne laiku pateikiama arba yra klaidinga buhalterinė ataskaita.

6. Kiti dalykai į kuriuos turi būti atkreiptas atitinkamo lygio vadovų dėmesys

Tautinių mažumų ir užsienio bendrovės už gautus lėšas pagal vykdomas programas 2005-01-01 neatsiskaitė (nepateikė išlaidas pateisinančių dokumentų):

- pagal Užsienio lietuvių programas neatsiskaityta už gautas lėšas 2000–2003 m. 98,6 tūkst. Lt, 2004 metais 186,7 tūkst. Lt;
- pagal Tautinių mažumų programas neatsiskaityta už gautas lėšas 2000–2003 m. 9,4 tūkst. Lt, 2004 metais 51,4 tūkst. Lt;
- pagal Rytų Lietuvos programas neatsiskaityta už gautas lėšas 2001–2002 m. 1 tūkst. Lt, 2004 metais 15,3 tūkst. Lt;
- pagal Romų programas nuo 2002 metų neatsiskaityta už 31,2 tūkst. Lt sumą;
- pagal finansavimą įvairioms organizacijoms 2000–2001 metais neatsiskaityta už 6,8 tūkst. Lt sumą, 2004 metais – už 25,5 tūkst. Lt sumą.

Tautinių mažumų ir užsienio lietuvių bendruomenės, atsiskaitydamos už gautą paramą, pateikia Departamento Užsienio lietuvių skyriui ir Tautinių mažumų skyriui dalykinę ataskaitą bei Finansų ir buhalterinės apskaitos skyriui – finansinę ataskaitą. Departamente patvirtinti specialūs finansinės ataskaitos blankai, prie kurių pridedami atsiskaitymo dokumentai: sąskaitos, PVM

sąskaitos – faktūros, bilietai, sutartys, kvitai, čekiai, banko mokėjimo pavedimai ir kiti dokumentai, patvirtinantys patirtas išlaidas.

(9) pastebėjimas. Atkreipiame dėmesį, kad pagal Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo (1995-12-05 Nr. I-113) 8 str. 4 d. 2 p. valstybės biudžeto asignavimų valdytojai turi kontroliuoti įsiskolinimus bei imtis visų priemonių jiems išvengti. Todėl be jau priimtų kontrolės priemonių atsiskaitymams užtikrinti, reikia imtis papildomų priemonių, kurios užtikrintų laiku vykdomą atsiskaitymą už gautus asignavimus.

7. Pastebėjimai

Džiaugiamės, kad Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtino Apskaitos politiką, Finansų kontrolės ir Vidaus darbo tvarkos taisykles.

Departamentas savo veikloje vadovaujasi Generalinio direktoriaus 2002-12-30 Įsakymu Nr. 95 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų Departamento programų priemonėms įgyvendinti skyrimo tautinių mažumų, Užsienio lietuvių ir Rytų Lietuvos rajonų visuomeninėms organizacijoms bei įstaigoms ir atsiskaitymo už skirtų lėšų naudojimo tvarkos“ patvirtintą tvarką.

8. Rekomendacijos

Siekiant užtikrinti Departamento finansinės atskaitomybės ir vidaus kontrolės tinkamą, efektyvų ir patikimą procedūrų veikimą bei atsižvelgiant į ataskaitoje išdėstytus dalykus, siūlome Departamento vadovybei:

- Atlikti ataskaitoje nurodytų balansinių sąskaitų koregavimą.
- Nustatyti papildomas išankstinės, einamosios ir paskesniosios kontrolės procedūras, kurios užtikrintų, kad teisingai būtų apskaitytas ilgalaikis ir finansinis turtas.
- Rekonstrukcijos sąnaudas, patirtas rekonstruojant pagal panaudą valdomą turtą, perduoti turto valdytojui – Kauno miesto savivaldybei.
- Asignavimus panaudotus investavimui, įteisinti teisės aktų nustatyta tvarka.
- Inventorizuoti finansinį turtą ir teisingai apskaityti apskaitos registruose.
- Užtikrinti, kad organizacijos, kurioms skirti biudžeto asignavimai programoms vykdyti, atsiskaitytų laiku.

Dėkojame Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbuotojams už tarpusavio supratimą ir pagalbą atliekant 2004 metų finansinės atskaitomybės auditą. Tikimės konstruktyvaus bendradarbiavimo ateityje.

Apie rekomendacijų įvykdymą iki 2005-07-01 prašome informuoti Valstybės kontrolės Finansinio audito 5-ąjį departamentą adresu: Pamėnkalnio g. 27, LT-01113 Vilnius.

Finansinio audito 5-ojo departamento direktorė

Daiva Bakutienė

Vyresnioji valstybinė auditorė

Aldona Benetienė

Susipažinome:

Tautinių mažumų ir išeivijos departamento
prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės
generalinis direktorius

Antanas Petrauskas

Finansų ir buhalterinės apskaitos skyriaus vedėja

Mariolė Navsutienė